

ХЕРСОНСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

РОЗВИТОК МАЛОГО ТА
СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА
В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ПІВДНЯ
УКРАЇНИ

ЗБІРНИК СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

20 квітня 2021 року

УДК 005:339.9(043.2)

Рекомендовано до друку
Вченою радою економічного факультету
Херсонського державного аграрно-економічного університету
(протокол № 10 від «26» травня 2021 р.)

РОЗВИТОК МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ПІВДНЯ УКРАЇНИ: матеріали студентської науково-практичної конференції (20 квітня 2021 р., м. Херсон) / за ред. В.М.Крикунової, Г.В. Жосан та ін. – Херсон, 2021. – 265 с.

В матеріалах конференції висвітлено передові науково-практичні результати досліджень, що отримані у галузі сучасного менеджменту. Конференція покликана стимулювати обмін ідеями та тематичною інформацією між українськими та зарубіжними вченими, представниками наукового та виробничого середовищ, слугувати джерелом інформації про сучасний рівень наукової роботи для здобувачів вищої освіти.

Для здобувачів вищої освіти, науковців та фахівців.

Матеріали збірника подаються в авторській редакції та друкуються мовою оригіналу

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, географічних назв, цитат та інших відомостей несуть автори публікацій. Відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права», при використанні наукових ідей та матеріалів цього збірника, посилання на авторів і видання є обов'язковим.

Відповідальний за випуск – декан економічного факультету, к.е.н., доцент Крикунова В.М.

Технічний редактор: к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та інформаційних технологій Жосан Г.В.

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу Херсонського державного аграрно-економічного університету заборонено!

*Ляху К. – здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
Бойко Л. О. – доцент Херсонський державний аграрно-
економічний університет, м. Херсон*

СУЧАСНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ВИНОГРАДНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ

Виноградарство - одна з небагатьох галузей сільського господарства, яка, незважаючи на економічні труднощі та структурні зміни в процесі реформування аграрного сектору економіки, не втратила своєї інвестиційної привабливості і залишається однією з перспективних сфер агробізнесу.

Сучасний стан виноградарства України характеризується скороченням загальних площ насаджень виноградників, зменшенням їхньої урожайності. Спостерігається загальне падіння економічної ефективності виробництва винограду та виноробної продукції [1,2].

На сьогодні в Україні виробництво столових сортів винограду на душу населення складає всього 0,9 кг, тоді як науково обґрунтована норма споживання - 8 кг/люд/рік. У провідних країнах Європи цей показник значно вищий: так, в Греції споживання винограду столових сортів на душу населення за рік складає майже 20 кг, Іспанії та Великобританії - біля 10 кг, Швейцарії - більше 6 кг, Німеччині та Франції майже 5 кг. Значно нижчим в Україні є споживання винопродукції в розрахунку на душу населення. У 2006 р. споживання вина склало 2,03 л, ігристих вин - 0,79 л, коньяку - 0,4 л, тоді як у Люксембурзі цей показник становив більше 60 л, Франції - майже 60 л, Італії та Португалії більш 50 л, Іспанії - майже 40 л [3].

Згідно з інформацією Державної служби статистики України, найбільша в структурі насаджень площа виноградників у плодоносному віці знаходиться в Одеській області – понад 27 тис. га (64%). Значними є також угіддя під цією культурою на Миколаївщині – 5,5 тис. га (13%), а також Херсонській і Закарпатській областях - відповідно, 4,5 тис. га (11%) і 3,4 тис. га (8%). У цілому в цих чотирьох областях країни нині зосереджено 96% усіх насаджень винограду [4].

Херсонська область – індустріально – аграрний край з розгалуженою інфраструктурою сільськогосподарського ринку та багатогалузевою аграрною сферою. Найбільш розвинені в регіоні плодоовочева галузь, баштанництво, виноградарство. Для досягнення високого рівня ефективності виноградарської галузі, крім сприятливих ґрунтовокліматичних умов, Херсонщина має також значний виробничий і науковий потенціал, наявні площі виноградників та віковий досвід виноробства [5].

Станом на 01 січня 2020 р. на території області площа виноградників складає 4,7 тис. га, з них 4,5 тис. га у плодоносному віці (Рис.1.).

Аналіз динаміки наявних площ виноградників у плодоносному віці свідчить про незначне їх зниження. Поряд з цим, обсяги виробництва винограду протягом останніх 3 років значно зменшились, зокрема у 2019 р. по відношенню до 2017 р. показники знизились майже вдвічі (Рис.2).

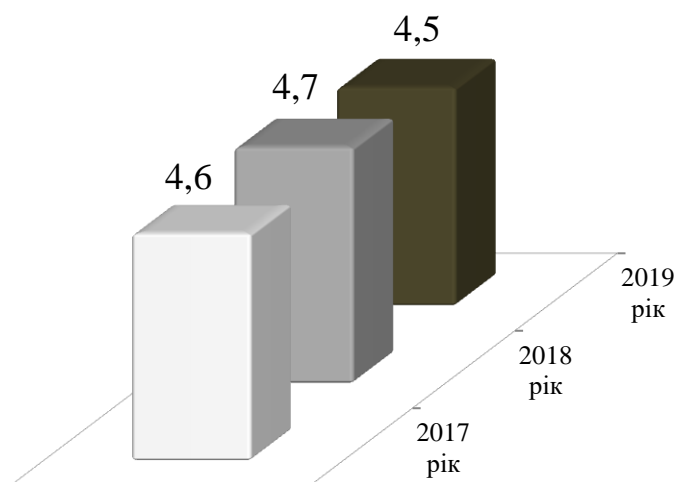

Рис. 1. Площі насаджень винограду в плодоносному віці, тис.га

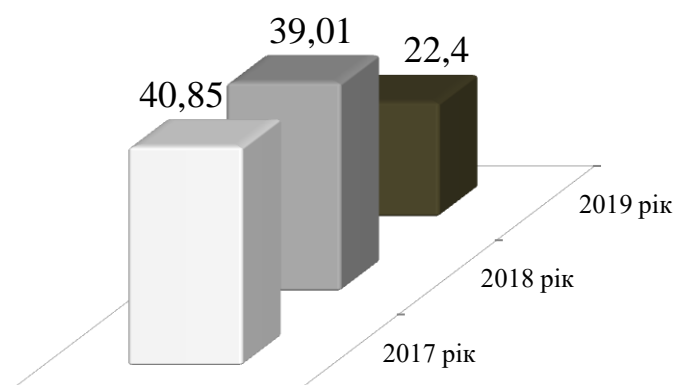

Рис.2. Обсяг виробництва винограду, тис. тонн

Внаслідок зменшення валового збору винограду знизилась експортні поставки. За результатами 2019 р. експорт винограду з Херсонської області склав лише 31 т, а виноградних вин - 121 т. Країнами імпортерами херсонського винограду стала Білорусія, виноградних вин – Китай, Білорусія, Литва та Польща.

Обсяг імпорту в першій половині сезону збору врожаю є рекордним принаймні за останні 5 років. Іншими словами, споживання винограду в країні збільшується – це чудова можливість для українських фермерів, якою поки що користуються імпортери. Головним постачальником винограду до України залишається Туреччина. З цієї країни завозиться на ринки України до 80% всього винограду.

Сезонний імпорт винограду влітку та восени є чітким показником можливостей втрачених вітчизняними виробниками. Зі щорічним зростанням попиту населення на виноград зростають і обсяги його поставки. У зв'язку з тим, що продукція вирощена українськими фермерами не завжди відповідає світовим вимогам з якості, частина цієї ягоди залишається нереалізованою, тому головне завдання виробників – це покращення її якості.

В Україні продовжує зростати серед населення культура споживання вина, при цьому спостерігається негативна тенденція до зниження виробництва та внутрішньої переробки. Так, у 2020 р. виробництво винограду знизилось на

97 тис. т – до рекордно низького рівня у 269 тис. т. Переробка винограду при цьому знизилась майже удвічі у порівнянні до минулого року та склала всього 75 тис. т, що також є рекордно низьким показником за всю історію нашої країни [6].

Виноград у січні 2020 р. став лідером за темпами зростання цін на українському ринку свіжих фруктів, це звичайна ситуація для ринку винограду, при цьому попит на виноград цього сезону помітно збільшився. Підтвердженням цієї інформації є офіційні дані зовнішньої торгівлі, які свідчать про те, що в цьому сезоні Україна вже імпортувала в 1,5 рази більше винограду ніж рік тому [7].

Враховуючи те, що з 1 січня 2021 р. в рамках Угоди про асоціацію України з ЄС, запроваджено нульове мито на імпорт вина з Європейського Союзу, яке буде діяти наступні 7 років. Тож і подальших кардинальних змін у структурі внутрішнього ринку виноградних вин не уникнути.

Для галузі виноградарства виходом із ситуації, що склалася на сьогоднішній день, є здійснення ефективної дотаційної політики з боку держави, захист інтересів та створення для вітчизняних виноробних підприємств та сімейних винарень можливостей здійснювати свою діяльність на рівних умовах із лідерами світового виноробства.

Література:

1. Бойко В. О., Аверчева Н. О., Бойко Л. О. Виноградарсько-виноробна галузь України – перспективний напрям агробізнесу. *Економіка АПК*. 2019. № 3. С. 61 - 70. DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.201903061>
2. Аверчева Н. О., Бойко В. О., Бойко Л. О. Економічна оцінка потенціалу галузі виноградарства регіону. *Економіка АПК*. 2019. № 6. С. 15 - 25. DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.201906015>
3. Про схвалення Концепції галузевої Програми розвитку садівництва України на період до 2025 року і Концепції галузевої Програми розвитку виноградарства та виноробства України на період до 2025 року. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/FIN39917?an=506>
4. Виноградарство у розрізі цифр та фактів. URL: <http://agro-business.com.ua/agro/ekonomichnyi-hektar/item/15202-vynohradarstvo-u-rozrizi-tsyfr-ta-faktiv.html>
5. Аверчева Н. О., Бойко В. О., Бойко Л. О. Сімейні винарні як основа європейської інтеграції галузі виноробства України. *Економіка АПК*. 2019. № 12. С. 61 - 69. DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.201912061>
6. У 2020 році Україна встановила антирекорд переробки винограду. URL: <https://landlord.ua/news/u-2020-rotsi-ukraina-vstanovyla-antyrekor-d-pererobky-vynohradu/>
7. В Україні стрімко зростає споживання винограду і ціна на нього URL: <https://agronews.ua/news/v-ukraini-strimko-zrostaie-spozhyvannia-vynohradu-i-tsina-na-n-oho-2/>